

VII.

Kirkeforhold i Roskilde 1752.

Da Provst Hans Buch, Sognepræst ved Domkirken i Roskilde, i Slutningen af Aaret 1751 døde (begr. 6. Dec.), og ikke længe derefter den øverste Kapellan ved Domkirken, Hr. Rasmus Øgler, saa gav disse Vakancer Anledning til en Omordning af de præstelige Forhold i Roskilde, idet den nederste Kapellan ved Domkirken, Hr. Søren Franck, der tillige var Præst ved Frue Kirke, rykkede op til øverste Kapellan, samtidig med at Frue Kirke fik en egen Præst, og det nederste Kapellani ved Domkirken nedlagdes, saa at der fremtidig kun var to Præster ved denne Kirke. Til Sognepræst ved Domkirken samt Provst i Sømme Herred kaldedes 9. Marts 1752 Hr. Henrik Mejer, hidtil Præst i Rorup og Glim. Han var født 1720 i Namdalen i Trondhjems Stift og var saaledes en af de mange Nordmænd, som i det 18. Aarh. kom til at indtage højere kirkelige Stillinger i Danmark. Naar Mejer i en Alder af kun 32 Aar opnaaede et saa betydeligt Embede, var det vel ikke blot, fordi han var en dygtig og brav Mand, men vel ogsaa fordi

han var gift med en Datterdatter af den bekjendte kgl. Confessionarius J. B. Bluhme († 1753), og fordi han var vel yndet af Kancellipræsidenten, Grev J. L. Holstein, der nogle Aar tidligere (1749) havde kaldet ham til sit Patronatskald Rorup. — Mejer døde allerede 1756 og efterlod Manuskriptet til en Beskrivelse af Roskilde, der mange Aar derefter (1793) blev udgivet af L. S. Winding, og er den første historiske Beskrivelse, man har af denne By. — Efterfølgende Brev, som gjemmes i Provinsarkivet i Kbhvn., er rettet til Biskop P. Hersleb, der ligesom Mejer var en Trønder af Fødsel.

Høyædle Høyærværdige Hr. Biskop,
Gunstige Velyndere!

De mange forefaldende Forretninger og bestandige Rejser frem og tilbage har hindret mig en Tid lang at tilskrive Deres Høyædle Høyærværdighed. Jeg har nu mange ting paa eengang at referere og forespørge mig om: jeg veed ikke, om Deres Højærværdighed skulde forlange, at hvert skulde skee paa sit aparte Papir: skulde det behøves, og De vilde have den Godhed for mig med et par ord at erindre mig derom, skal jeg gierne ogsaa derudi iagttage min skyldighed. Den forandring, som nu er skeed ved Dom-Kirken, at der i stæden for 2de Medtienere kun efterdags bliver een, nøder mig at spørge:

1. om Skrifte-Prædikken om Løverdagen, som hidindtil af den nederste Medtiener er forrettet, skal blive ved, og hvem der skal forrette den. Vi, som nu kun bliver 2de Præster ved Kirken, faaer ellers nok at forrette, saa at det blir ingen af os mueligt at besørge den: skulde den blive ved, maatte Skoleholderen, Mons: Køelp, imod tillæg i sin hidindtil havde Løn af Dom-Kirken, forsyne den, og da beskikkes tillige som ordentlig Catechet ved Meenigheden. Hands Løn hidindtil er kun liden: og naar hand kommer til at forrette meere, fører Billighed med sig, at hand og meere lønnes. Af de tvende Catechisationer, som hand efter reglement af Biskop Worm ugentlig skal forrette, bliver vel herefter kun een for ham,

nemlig om Fredagen, da jeg selv catechiserer om Søndagen: men mig kunde enten Svaghed og Mathed eller andre forhindringer tilslaaes nu og da: hvorefter det ey er raadeligt derudi at eftergive noget af det, som er de jure: paa det den nødvendige Assistance ey skulde ansees som en frivillig tjeneste af ham, den mand skulde giengielde. Naar ham tillægges, foruden de 40 Rdlr., han har, endnu 20 Rdlr., kunde hand efter mine tanker vel tilholdes dertil. Dog overalt anseer jeg ey den Skrifte-Prædikken af saa stor nødvendighed og nytte: og følgelig kommer det an paa Øfrighedens gotbefindende i at lade den cessere.

2. angaaende Fro-prædikken de 3de store Høytider, om den skal vedblive: Hr: Frank findes nok villig til at ville forrette den fremdeeles, skönt hand kun bliver eene Medtjener. Men skulde mand ey derved faae Tjeneste-Folk til at ofre efter skyldighed, seer jeg ey, at den kunde være Menigheden til nogen nytte, og kun er Lærerne til Byrde: der var sidst afvigte Paaske 5 à 6 Msker til offers, hvilket mand gierne kunde undvære: mand kunde i den stød ved Stifts-øfrigheds tilladelse og ordre til Magistraten i Roeskilde lade i det mindste 2de gange om Aaret indkræve i Huusene af tjeneste-folk det, de burde give deres Præster, som kunde ansættes til noget vist, og siden det indkomne at deeles, eftersom enhver Lærere tilkom. Opbyggelsen af den Froprædikken tjeneste er saa ringe, da snart ingen gaaer til Kirke, at den ey kunde være hinder i at nedlegge den.

3. angaaende Offer i Kirken paa forestaaende Pindse-fest saavelsom tilstundende Juule-fest, bliver spørgsmaal, da her er Naadsens Aar baade for Mad. Sal: Hr. Øglers og Hr. Frank, om der for 2de Medtjenere skal staaes til at modtage offer; Spørgsmaalet angaar i sær Hr. Frankes indtægt udi sit Naadsens Aar. Af Frue-Kirke er hands Naadsens Aar uden disput: men da det andet Capellanie ved Dom-Kirken aldeles nedlægges, saa bliver spørgsmaal, om deraf intet Naadsens Aar skal gives, og hvordan det skal gives: jeg veed ey bedre, end at hand selv ved tiltrædelsen til Embedet har holdet Naadsens Aar med sin Formands-Enke endog for Dom-Kirkens tjeneste: følgelig synes Billighed at føre med sig, at hand burde have

vederlag. Iblandt Roeskilde Byes iadvaanere vilde dette for den største deel, som ey kand indsee saadant, blive ubegribeligt, at de skulde offre til 3 Præster nu, da de dog kun har 2de: og følgelig lidet eller intet legges til den, [der] stod i den 3dies stæd. Jeg maa da overlade dette ogsaa til øfrigheds Godtbefindende.

4. bliver Spørmaal om Communofferets Deeling imellem Sogne-Prest og Medtiener, naar nu Naadsens Aaret gaaer til ende? Afgangne Provst Buch har kun deraf leveret $\frac{1}{4}$ fra sig til den Øverste Med-tiener, uden at den Nederste deraf har erholdet noget. Jeg har vel erfaret, at Buchs For-mænd skulde have gjort en anden deeling: men den er ved en kongl. Commissions-Dom casseret, og den fierte deels afgift til Medtierenen stadfestet. Min ret er i saa maade det samme som min Formands i alle de ting, som ey i min Vocation er exciperet, hvilket alleene er Vindinge-Sogn angaaende. Jeg tilstaaer, at min Med-tiener Hr. Franks Indkomster bliver ved hands Forandring ey meget forbedrede, om ey maaskee snarere ringere. Jeg er ey af det sind, at jeg vil gjøre nogen mindste Uret eller forvolde, at nogen med billighed skulde sucke over mig som alt for nær gaaende mod dem: men jeg kand heller ikke uden Øfrighedens Befalning eftergive noget af min Ret, at ey mine i tiden kommende successores skulde have Aarsage at besværges sig over min efterladenhed: Altsaa maatte jeg først see Øfrighedens Ordre for mig fra Naadsens Aars slutning at betale $\frac{1}{3}$ deel, i stæden for den fastsatte $\frac{1}{4}$ deel, af Communofferet til Medtierenen: da jeg derudi ey skal findes stridig. Her er desuden en besynderlig indretning ved dette dette Commun-offer, at een og den samme Act |: nemlig Brudevielser i Huusene, hvorved er skik at ofre:| skal ansees baade for Commun og Personel, hvilket skal beroe paa en convention imellem de Afgangne Buch og Øgler. Det personelle offer derudi er Brud- og Brudgoms-offer, hvilket den alleene tager, som gjør forretningen: men hvad de Andre nærværende offre, ansees for et Commun-offer, som skal deeles. Mig er dette kommet heel fremmed for, og jeg veed ey, hvorvidt det kand gielde. Jeg vil ønske, at derudi blev gjort et bestandigt reglement, som enhver til alle tider skulde rette sig efter. Til

de personelle-offer for Sogne-Presten regnes her kun Trolovelser og Jords-paakastelser eller Ligprædikkener: jeg veed ey bedre, end at jo og i Kiøbenhafn Brude-vielser udi huusene aldeeles regnes dertil. Dog naar jeg seer et Reglement for mig, skal jeg fuldkommen rette mig derefter.

5. Da Hr. Frank for sin Tid, som eene Medtiener, beholder Renten af Svogersløv soldte Annex-Gaard, hvilken Rente efter hands Afgang ogsaa skal gaae til Svogersløv-Præst, saa kand dette ey forstaaes uden om de 18 Rdlr. som hand hidindtil deraf har oppebaaret; thi det øfrige beholder jeg som min Formand, da det ey i min Vocation er exciperet; ja endog for Fremtiden, naar Præsten i Svogersløv skal have Renten, kan det ey fratages mig eller mine Successoribus, saalænge de skal staae for at udsette Capitalen og svare til den og dens Renter. Hvorom jeg ydmygst udbeder mig Deres Høyærværdigheds tanker. Det var vel kun 6 Rdlr. at miste aarlig; men mand kand ligesaa lidet i det mindste lade det gaae uden orden, som i det største.

6. har Hr. Møleskow i Kornerup indfundet sig hos mig for at efterspørge, hvem der skal kalde ham til Sogne-Præst for Svogersløv: hand har været hos Geheime-Raaden Grev Holstein, hvilken det ikke kand tilkomme, og er viist af ham hen til Roeskilde Frøken-Klosters Priorinde: Hun har været saa betænksom at erindre sig, at de vel har jus patronatus, men ey jus vocandi. Jeg har seet Beviisligheder for, at mine Formænd fra Kong Christian den 4des Tid af har haft jus vocandi til Svogersløv saavelsom Kornerup, ligesom de fra Kong Christian den 5tes Tid har haft samme Ret til Frue-Kirke ved Roeskilde. Alting forandres nu, og ventelig betages Sogne Præsten i Roeskilde saavel Ret til det eene som til det andet. Jeg vil heller ey befatte mig med at kalde til Svogersløv, inden jeg seer ordre for mig eller i det mindste Deres Høyædle Høyærværdigheds Raad herudi. Mig er det lige meget og uden Fordel, hvem der samme stæds er eller bliver Sogne-Prest. Dog begriber jeg nok, at mand ved at beholde sin Ret dertil kunde maaskee see en skikkelig og duelig Fattig-Karl eengang hjulpen, naar vacance maatte existere.

Men jeg underkaster mig her udi som i alt andet sikkerst øfrighedens Bydende.

7. Hvad Deres Høyærværdigheds Krav i afgangne Provst Buchs Stervboe for Cathedratum af Windinge Kirke [angaar], som De har behaget at melde mig i Skrivelse af 8 Aprilis, da har jeg bekjendtgjort det for Vedkommende, og det synes, at de erkiender Billigheden derudi: saa at jeg haaber, det skal finde sin Rigtighed, saavel som og hvad [angaar] Huus-Leyen af deres Huus i Gadstrup, som af Degnen beboes.

8. Angaaende de publicke Documenter, som jeg af Provst Buchs Sterv-Boe har at annamme: da har jeg vel af Justitz-Raad Munthe forlanget efter Deres Høyærværdigheds Raad, at samme maatte mig leveres i tvende af de andre Præsters nærværelse og deres Hænders undertegnelse: men Justitz-Raad Munthe undslaaer sig derfor med Paastand, at Jomfrue Buch som selv-myndig med hendes curatore ey have med andre at gjøre end mig: at hand i dette tilfælde kun vil forfatte 2de ligelydende Gienparter, og deraf overlevere mig een med Jomfrue Buchs og hands undertegning, hvorefter jeg kand annamme alle de Brev-skaber, imod at undertegne en lige lydende Gienpart til dem: hvilket efter mit Begreb endelig kand løbe ud paa det samme; kun at jeg i min undertegning reserverer mig ey at svare til andre eller fleere end de, som ere specificerede. Dog, da det ey endnu er skeet, vilde jeg udbede mig derom Deres Høyærværdigheds gunstige Raad og Tanker.

9. Hvad ellers Skiftet i sig selv angaaer, da har kun een samling endnu været udi min nærværelse, i hvilken den kongl. Dispensation, at Jomfrue Buch er selv-myndig under Hr. Justitz-Raadens curatelle, blev produceret. I saadan samling iagttog jeg da, dels at begiere en Designation over hvad der af publicke Midler, sub quocunqve titulo, fantes i Provst Buchs Sterv-Boe, hvorefter jeg kand vide, hvad jeg har at fordre; deels at lade Pengene blive in seqvestro udi Justitz-Raad Munthes huus til Sagens udgang; dog uden ansvar enten for Sum eller Rente af mig; men de maatte forblive som hid indtil under forseigling. Og jeg agter det da nødig, at, i det mindste inden Sagens Uddrag, Skifte-Retten endnu eengang

samles. Naar mig er leveret en Designation over de publicke Midler, som kand være inde i Sterv-Boen, og jeg af de Protocoller og Documenter, som mig leveres, faaer eftersee Sagernes sammenhæng noget nøyere, da kand jeg først lære at indsee, hvad mit Krav vil blive; hvorefter jeg da faaer at tage mine Messures paa det forsigtigste og vil ydmygst udbede mig Deres Høyærværdigheds gode Raad fremdeeles.

10. Angaaende Residencen, da har mand nu vel i Mandags begyndt noget med Reparation: men jeg befrygter, at jeg dog vil faae en saare slet Boelig, langt daarligere end her i Roerup. Jeg har siden erfaret, at Overslaget til Reparationen er gaaet langt høyere op, end mig blev sagt, og hvis Boeligen skal blive beboelig, kand det ey andet være. Der ere saa ureene huller, som skal passere for Stuer, at mand ey skulde troe, der har kundet boe Mennisker: Kiøkkenet er i sær af den Beskaffenhed, at det let kand koste en Kones Liv, som selv vil see til i sit Kiøkken: eendeel Fag tænker mand som alt for brøstfældige at bryde ned, men derved bliver en Kone baade berøved stød til Fade-Buur eller Spise-Kammer og andre Commoditæter. Jeg ønskede, at Deres Høyærværdighed tillige med Stiftbefalnings-Manden kunde see det i den stand, det heele huus findes nu udi; jeg er vis paa, De skulde høyligen forfærdes og forskrekkes. Det er efter mine ringe tanker bedre, at mand paa eengang gjør nødvendig Reparation, end at hvert Aar skal til de Beboendes Uroe flikkes og lappes derpaa. Jeg haaber, at naar Deres Høyærværdighed ved Lande Modet faaer see dem om derudi, de selv skal bifalde mine tanker, undtagen at den løse Kalkning kand da give det en bedre syn, som er skarn i sig selv. Dog den fornemste Kummer for mig bliver om Laden, hvorudi mand skal bærge sin Tiende: Stervboet vil aldeles intet have dermed at gjøre. Jeg har vel nu og da hørt, at mand vil først see en Høyeste-Rettes Dom for, om det af Sterv-Boet skal gøres. Mig synes, at et expediens her kunde være, at Kirken reparerer Bryst-fældigheden paa Tømmeret, og Stervboet paa Leer og Halm at takke med: hvilket er det, en, der har usum fructum af et saadant huus, kand ved Contract tilholdes. At lade Laden rive reent neer, er ey alleene at gjøre gaarden

meere aaben, end den er, da tilforen en heel Længde i Provst Buchs Tid er nedreeven, hvorved mand er exponeret den haarde Norden-Vind af Søen og Stranden, men mand betog sig og derved den Leylighed at tage sin tiende, eller een-deel af den, hiem. Det er ey en vis sag, at mand alle tider kand faae den uden skade bortfæstet. Jeg vil nu ey tale om det udsle halve-steengierde, der er bleven sat om den Have, der forhen har været en Ziir i Roeskilde, men nu ligger som et øde stæd: hvilken jeg dog, paa hvad maade end skee kand, skal see at faae indhægget. Steengierdet duer til ingen ting. Var det et saadant rigtigt doppelt gierde, som endogsaa er om Roerups slette Have, var det endnu noget at beholde. Endelig

11. vilde jeg udbede mig Deres Høyærværdigheds visse ordre, om jeg til dette forestaaende Johannis Lande-Mode skal prædike eller ey. Jeg er lige saa meget for at faae det afgjort først som sidst; thi saa er jeg siden befriet derfor¹⁾: nu har jeg dog ey andet end uro, og got, naar det eengang kand altsammen faae ende. Jeg tvivler desuden paa, at jeg paa denne side St. Hansdag kommer til at flytte herfra: og saa beholder jeg iblant een og anden dag for mig selv endnu i Roerup.

Løfrigt skal jeg stedse med ald submission forblive

Deres Høyædle Høyærværdigheds,

Min gunstige Velynderes

underdanige Tiener

Roerup d. 3. Maji 1752.

H. Mejer.

Hertil gav Biskop Hersleb følgende Svar, der bl. a. vidner om denne Biskops mærkelige Forretningsdygtighed (egenhændig indført i Sjællands Biskops »Copie-Protocol for Aaret 1752«).

Den 9 Maji.

Hr. H. Mejer, Dom Provst i Roschild.

Deres Edle Welærw.[s] skrifvelse af 3e hujus er i sig selv vitløftig, og ville udfordre endnu større Vitløftighed, om

¹⁾ At Mejer kom til at prædike ved Landemødet 1752, ses af »Sermones ad Clerum. 7de Saml., hvor hans Prædiken er trykt.

det punctuel skulle besvaris; men da de fleeste puncter be-
roer paa det forventende Kongl. Reglement, saa er det unødigt
forud noget derom at melde: Roskilde bliver nu et nyt ind-
rettet Kald, og derfor kand det, som tilforne enten har været
praxis eller anordnet, nu iche være nogen regel; og om end
Deres Edle Welærw.[s] bestalling er ældre end det reglement,
saa er dog dend Kongl. anordning af 1742 endnu ældre end
Deres bestalling, som siger: at naar baade Dom Provstiet og
øfverste Capellanie er blevet ledig, da skal skie en ny ind-
retning, saaledes som i andre Kiøbstæder er brugeligt; hvorfor
og saasnart min notice om Hr. Øglers død kom, indfich jeg
Kongl: allernaad: rescript om et Udkast til et nyt reglement.
Samme har jeg indgivet med all muligst forsigtighed, saaat
slet intet bliver forandret, eller noget foretaget uden det, som
absolut nu maa og skal forandris, og jeg haaber, at enhver
skal blive dermed tilfreds; i det mindste har jeg vogtet mig
for ald partialitet, og haft billighed for øjnene, og hvor jeg
hafde allermindste dubium, ex. gr. skifteprædiken, Kornerups
fasteprediken &c. der har jeg intet vist proponeret, men fore-
stillet rationes pro et contra, og indstillet til Kongens Welbehag;
og efterat jeg har faaet denne Deris skrifvelse, har jeg atter
skrevet Hans Exc. Gref af Holstein til og meldet, at De meener,
at dend skifteprædiken uden skade kunde undværis. Altsaa
har jeg gjort alt mit til, at ingen skal blive fornærmet; Jeg
haaber og, at Roschild skal blive ligesaa tilfreds som de andre
stæder, hvor jeg har haft liige ordre, og givet liige reglement,
ex. gr. Ringsted, Corsøer, Wordingborg, Rønne, hvilchet nu
vel snart vil ytre sig, dersom kun iche andre melerer sig der-
udi, og forandrer noget i mit udkast, hvilchet saa ofte før er
skiet og derved blevet contradiction i et og samme Reglement.
Jeg vil derfor ichun kortelig og løselig svare paa de puncter
i Deres skrifvelse, som iche egentlig kand komme reglementet
ved: ex. gr. 1) om Catecheten; Kirchen lønner ingen Catechet,
men Præsterne; det forstaar sig self, at, da det iche er Kir-
chens sag men Præsternes Embede at catechisere, saa bør det
og iche være Kirchens bekostning at lønne dend, som det
skulle giøre for Præsterne; saa det er en af Roschildes irre-
gulariteter, ja urimeligheder, at Kirchen derfor betaler 40 ^{rdr.},

som iche burde være, men jeg har saa fundet det før mig, saa lader jeg det og derved blifve, thi det er iche mit ansvar; men Sl. B. Worm har visselig gjort det af faiblesse og partialitet for Hr. Paulin, hvilche[n] hand føjede i alle, endog i ubillig sag, og kunde iche staa ved magt, om mand paatalede det, thi han har gjort det uden Stift A. samtykke; og Stiftets øfrighed har ret i slige ting, thi naar de end gierne ville, ja seer, at det var tienligst, saa kand de dog iche, thi strax blifver det til exempel, at andre beraaber sig derpaa og fordrer det samme, og hvad skal da svares?: 2) Froprædiken 1ste Helligdag skal Capellanen holde efter et a parte Kongl. reglement for alle Kiøbstæder, hvortil nogle Capellaner self gavfe anledning, som klagede, at derved afgich dem noget offer. Hr. Franck naar hand har gifvet naadsens aar af Capellaniet ligesom af Vor Frue, saa bør hand hafve det igien, men hvordan hand vil tage offer, begriber jeg iche, da hand skulle staae paa 2 stæder; faar hand noget, er det ham vel undt, og om hand faar kun af faae, saa er det dog noget, thi det har hand iche at deelee med nogen. 4) At faae ved Magistraten indkrefvit offer af tienistefolchene i husene lader sig aldrig giøre. Det er en almindelig Klage i alle Kiøbstæder, og er tit noch gjort denne besværing, men kand iche remedieris; Jeg ficht aldrig 1 β af slige folch, da jeg var Præst i Fr.borg. Jeg raader heller iche nogen til at begynde derpaa, som vil evitere had, blame og ont rygte. 5) Renten af Annexgaarden[s] Capital blifver nu herefter aldeles Roschilde uvedkommende, og hører Svogersløf Kald til; det er en særdelis benaadning, som jeg har udvirket for Hr. Franck, at hand beholder det ad dies Vitæ¹). Dend part, Dom Provsten har tilegnet sig deraf, er en af de urimeligheder, som har været mange af i Roschild, under navn af herligheden. Hvad herlighed har Provsten Ræt til ofver en Annexgaard, som hører en Sogne Præst til? hvad indkomst hafde Provsten af Annexgaarden, da det var vircheligh Annexgaard? og da hand da intet hafde deraf, quo nomine skulle hand da hafve deel derudi, da det blev en Capital? Men slige urimeligheder har der været mange af, og derfor

¹, Se Kirkehist. Saml. 3. R. V, 557.

har der aldrig været fred; men hvilchet saa er, saa maatte det dog desuden henfalde, thi da Svogersløf har iche meere med Roschild at giøre, saa kand og Svogersløf Annexgaard iche hafve dermed noget sammenhæng; og omsorg for Capitalen kand Deres Wellærw. nu iche være forbunden til enten som Pastor eller Dom Provst i Roskilde, men vel som Provst i Herredet, der skal vigilere for alle publicke penge i Herredet.

6) Naar Frøken Klosteret iche tilegner sig Jus vocandi til Svogersløf, som jeg nu fornemmer iche at høre dem til, saa er der iche qvæstio længer, hvem der skal kalde, thi da hører det Kongen til, og paa Kongens Vegne, efter Grefverniss privilegier, Grefven til Lethrabort, efterdi formodentlig den halve deel af Sognets hartkorn hører Lethrabort til; Dom Provsten har tilforne haft en ræt dertil; det kommer deraf, fordi hans personel Capellan var Præst til Svogersløf, og naar hand da kaldte personel Capellan, saa kaldede han eo ipso Sogne Præst til Wor Frue og Svogersløf, endskiønt det var dend urimeligste urimelighed, at Jus til 2de Sognekald skulle tabis ved en personel Cap.; men det henfalder nu med flere urimeligheder og tvistens ebler.

7) naar De faar Kaldets documenter under en designation in duplo, da De qviterer paa dend ene, saa kand De icke være i ansvar for mere, end De har annammet, ligesaa er det med Stifts Kisten; de Publicke penge, som Provsten skal svare til, er det nødvendig, at Deris Edle Wellærw. bruger ald forsigtighed udi, qviterer for det De faar, og reservere Dem Deris Ræt, om ved Skifte protocollernes og andre documenters revision skulle findes noget meere, som boet skulle svare til.

8) til forestaaende landmoede prædiker Deris Edle Wellærw., og derom har Biscop Harboe allerede gjort anstalt.

9) Residencens reparation er det betydeligste, og dend sag er vitløftigere at forklare, end det her kand skriftlig udføris; Jeg mener, at Deris E. Wellærw. har læst det, som Stiftet og jeg har skrevet til J. Raad Munthe i den sag om ofverslaget, og nu atter paa Mons. Broes indgifne, og har De iche det, saa ønsker jeg, at De nu ville begiære det at læse, saa kunde De deraf faae oplysning. Wi kand slet intet giøre imod det, som tilforne er decideret, iche for Roschild allene, men for det ganske Stifts Kiøbstæder, og da det

i Slagelse blev disputeret, saa blev vor decision der af Kongen som højstbillig approberet, sc: alt hvad aflinge-husene, hafven og sligt angaar, har Kirken intet med at gjøre, men beboeren self skal holde ved lige og svare til; vaanings og huusholdingshusene skal Kircken holde ved liige. Derudi blifver ingen forandring, og kand icke forandris eller giøris nogen til Welgefal paa et stæd, thi saa blifver det strax til regel for andre stæder. Dend sag har og saa tit været in qvæstione, at dend meget forsigtig og betenchsom maa røris ved, thi her ligger alt for nogle aar siden Kongl. rescript, at det skulle her indrettis, ligesom i Fyens Stift, at Kiøbstædernes residencer skal lefveris Præsterne ved syn, og de self holde dem ved liige og svare til. At det icke er skiet, som ganske vist ville blifve Præsternis ruin, har jeg hidindtil deprecet; derimod er der skiet her i Stifet i 5 à 6 Kiøbstæder, at forfaldne residencer ere solte, og Præsten lagt Huusleie til, som Kircken kunde taale¹⁾; og der har alt engang før min tid været resolveret i Roschild; men da gjorde J. Raad Munthe det saa læt og got, at ved 600 rdl. kunde residencen blifve saa got som ny; nu seer mand frugten deraf. Deris Edle Wellærw. maa være for-sichret paa, at jeg gierne gjør Dem til tieniste alt det, jeg kand, saa vidt de deraf flydende Conseqvenser det kand til-lade, og saavidt det icke er stridigt mod forhen ergangne de-cisioner, thi da ville ald Verden sige, hvor partisk Bispen var, at det, som blef Sl. Buch nægtet, hvilchen gjorde allarme noch og truede med klage, stefning, beskichelse og protesta-tion, det blef strax tilstæd en anden. Med ald Guds Naades og Welsignelses tilønskelse forblifver jeg stedse

P. Hersleb.

¹⁾ Jvfr. Khist. Saml. 3. R. V, 798 f. 4. R. IV, 812.